

prikrivenijim) udjelom, ipak riječ je i o istosti i jedinstvu. Jer, i pojedinac i kolektiv kojemu pripada, identificira se i temeljem objektivnoga kulturnoga sadržaja: matičnoga lokusa (mjesta rođenja, zavičaja ili domovine), jezika kojim govori, načinom na koji živi, običajima koje prakticira, vjerom u koju vjeruje, obitelji kojoj pripada, prijateljima s kojima se druži i napokon predmetima kojima je okružen. To 'objektivno' podloga je za kreiranje subjektivnih, očito neophodnih, pa makar zamišljenih i izmišljenih opreka prema drugima, što naposljetku potvrđuju najnovija istraživanja „materijalnih praksi bivanja i pripadanja u transnacionalnim društvenim prostorima“¹⁸³ elaborirana u prvom poglavlju. Na taj način lakše je razumjeti hrvatske iseljeničke, dijasporske, migrantske zajednice raspršene diljem svijeta, od kojih su mnoge, kako je rečeno na početku, usprkos transnacionalizmima, translokalizmima, deteritorijalizaciji i sl., do danas uspješno prebrodile globalnu transformaciju i šizofreniju, te zamišljanjem, uzbuđenjem, željama, snovima i fantazijom uz sve objektivno što ih čini 'takvima i nikakvim drugačijima' obdržale izvorni ili 'izvorni' identitet.

GLOBALNI MIGRACIJSKI VALOVI I SUDBINA HRVATSKE

U novije doba odvijalo se nekoliko globalnih migracijskih valova. Posebno intenzivni bili su od 15. stoljeća nakon Velikih Otkrića kada su mase ljudi pošle put Amerike, nedugo potom Australije i Novoga Zelanda. Intenzitetom im se pridružuje i trgovina afričkim robljem, kasnija „jagma za Afrikom“, tj. njezino koloniziranje od strane europskih država, još kasnije ukinuća ropstva, dekolonijalizacija i svjetski ratovi, nemiri u pojedinim širim svjetskim regijama i sl.¹⁸⁴ U sasvim recentno doba, zahvaljujući procesima poput globalizacije i eurointegracijskih procesa, cijela je planeta upravo premrežena migracijskim pokretima, u njima sudjeluje sve veći broj ljudi a strukturalne su im karakteristike sve raznolikije.

S time u vezi, ali povezano sa specifičnim političkim i ekonomskim prilikama, sudbina Hrvatske se mijenjala kroz minula stoljeća. Prodorom Osmanlija u 14./15. st., hrvatsko etničko područje je s jedne strane bilo emigracijsko, no, s druge strane, depopulirana područja uskoro su naseljavana novopridošlim stanovništvom. Od 18. st. bila je to ponovno imigracijska zemlja, što je uglavnom bila posljedica kretanja stanovništva unutar tadašnjih državnih granica Habsburške Monarhije, odnosno Austro-Ugarske Monarhije. Od druge pol. 19. st. situacija se opet mijenja. Tada se, naime, sve veći broj ljudi odlučuje na emigraciju, koja svoju kulminaciju doživljava na prijelazu iz 19. u 20. st. Od kraja 20. st., ponovno zahvaljujući specifičnim hrvatskim prilikama, ali i pod utjecajem globalizacije, Hrvatska je i emigracijska i imigracijska i tranzitna zemlja. Naime, kao posljedica rata nakon raspada Jugoslavije, Hrvatsku je zahvatio val prisilnih migracija (i/ i emigracija). Nadalje, dolazi do pojave (blago rečeno) neregulirane imigracije koja potencijalno dovodi do 'novih' manjina u Hrvatskoj: npr. kineska, rumunjska i ukrajinska, i dr.¹⁸⁵

¹⁸³ Povrzanović Frykman, 2010:39.

¹⁸⁴ Usp. New Encyclopaedia Britannica, 1995; Davidson, 1984.

¹⁸⁵ Usp. Čačić-Kumpes, Kumpes, 2006.